

Udskriftsdato: mandag den 15. juni 2026

2021/1 BSF 52 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om mere natur i byerne

Ministerium: Folketinget

Forslag til folketingsbeslutning

om mere natur i byerne

Folketinget pålægger regeringen at fremsætte forslag om at pålægge kommunerne at udarbejde bynaturstrategier, herunder med et mål på f.eks. 20 pct. natur i større byer inden 2030. Lovforslaget skal fremsættes senest med udgangen af 2022.

Bemærkninger til forslaget

Naturen og byerne har i alt for lang tid stået i et modsætningsforhold til hinanden. Det vil Frie Grønne ændre på. I EU's biodiversitetsstrategi er der et mål om, at byer med mindst 20.000 indbyggere skal have en ambitiøs plan for grønnere byer. Det kan vi gøre bedre. Vi vil bevare og fremme naturen i byerne ved at pålægge kommunerne at udarbejde bynaturstrategier for alle byer på over 10.000 indbyggere.

Vores begrundelse for at fremsætte dette forslag om mere natur i byerne er, at mere bynatur har mange vigtige og gavnlige følger. Vi har i Danmark oplevet et stort fald i biodiversiteten, og mange arter er allerede uddøet (»Hvor mange arter vil vi lade uddø? Stop tabet af biodiversitet«, www.givnaturen-plads.verdensskove.org). Vi er derfor nødt til at give naturen mere plads for at sikre vores biodiversitet og forhåbentlig også give plads til nye arter. Derudover har naturen også indflydelse på borgernes trivsel og livskvalitet. Naturen kan afhjælpe udfordringer med stress, helbred, indlæring og meget mere (»Sundhed og livskvalitet i naturen – et idekatalog«, Eva Skytte, Dansk Skovforening, Sundhedsnetværket under Naturvejlederordningen, 2013). Mere natur er også et skridt i den rigtige retning i vores klimakrise, da naturen har en temperatursænkende effekt, hvorfor det også er oplagt at gøre mål om mere natur til en del af klimatilpasningen (»Bynatur i den store skala«, Momentumt, 2020, nr. 1, side 32-34, www.jaaktuelt.dk).

Alle kommuner udlægger nu fælles grønne områder i lokalplaner, men der er intet nationalt krav til, hvor mange procent det skal være, eller hvilke kriterier der stilles til diversiteten.

Bynaturstrategi

Mængden af grønne arealer

Frie Grønne ønsker at øge mængden af grønne områder i byer. Vi ser gerne, at minimum 20 pct. af arealet i byer skal være natur. Vi foreslår, at kommunerne kortlægger og beskriver den eksisterende natur som udgangspunkt for deres bynaturstrategi.

Kommunerne har allerede nu grønne arealer i byerne, lige fra parker og offentlige institutioner til klimasikringstiltag, rabatter og rundkørsler, men det er ofte monokultur. Både nye og gamle arealer bør i langt højere grad rumme forskellige egnskarakteristiske elementer fra den vilde natur, som skal kunne fungere som levesteder for biodiversitet. Det drejer sig f.eks. om blomstrende urter, træer og buske, gamle og døde træer og små vandhuller. For at opnå 20 pct. natur i byerne kan det være nødvendigt at udvide arealerne og tilføre diversitet, som fremmer biodiversiteten. Naturarealerne vil ofte kunne udvides ved at omlægge offentlige græsplæner samt grus- og flisearealer til natur. Andre muligheder kan være at lave aftaler eller tilskud, som tilskynder virksomhedsejere, boligforeninger og private borgere til at udlægge arealer til natur. Det vil være en fordel, når der skal skabes korridorer, der forbinder land og by.

Ud over kravet om f.eks. 20 pct. natur i byer skal der ved nybebyggelse sikres mindst 10 pct. natur på matriklen, som kan indgå i de 20 pct. Kravet om 10 pct. natur ved nybebyggelse skal også omfatte renovering mv. af gamle by- og erhvervsgrunde, hvilket især vil gavne den gamle bolig- og industrimasse i byerne. Naturen kan både være på jordoverfladen, på taget eller vertikalt langs bebyggelsens sider.

Et eksempel på dette er Berlin, hvor målsætningen er minimum 6 eller 7 m² natur per indbygger afhængigt af bebyggelse, hvilket har ligget fast siden begyndelsen af det 20. århundrede. Både offentlige og private områder indgår, herunder bl.a. parker, skov og landbrugsområder, men ikke private haver (»Oplæg til Grøn Norm 2.0«, Green Cities for a Sustainable Europe, marts 2020, side 11).

Definitionen af et grønt område

Vi ønsker, at der skal fastlægges et minimumskrav for og en definition af, hvor grønt et område er, dvs.

kvaliteten af biodiversiteten og den biologiske aktivitet, som et område levner plads til (»Oplæg til Grøn Norm 2.0«, Green Cities for a Sustainable Europe, marts 2020, side 13).

Forslag til, hvad et grønt område skal defineres af:

- Det kunne eksempelvis være ved graden af biodiversitet, målt i artsrigdom pr. areal. F.eks. er en græsplæne i sig selv ikke nok til at leve op til kravet, medmindre der er et mangefold af kløvere, tusindfryd, mm.
- Det kunne også være et krav om, at der skal plantes egnskarakteristisk beplantning (hjemmehørende arter), da f.eks. egnskarakteristiske træer har op til 100 gange flere insekter.
- Supplerende bør der udvikles en ny metode til at definere et grønt område. Frie Grønne foreslår, at der afsættes en bevilling til Miljøstyrelsen til at udvikle en sådan metode. Det kan være DCE ved Aarhus Universitet, der får opgaven, så der skabes sammenhæng til de øvrige metoder, vi har til at registrere og beregne naturkvalitet i Natura 2000-områder og § 3-natur. DCE har allerede udarbejdet en rapport om naturen i haver, som der kan tages udgangspunkt i, og meget af dette vil være relevant både for lokalplaner, men også for grønne områder i byerne (»Parcelhushaven – en del af byens natur«, Videnskabelig rapport fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, nr. 90, 2014).

Maksimal afstand og krav til grønne områder

Frie Grønne mener, at grønne områder bør være let tilgængelige, også i de større byer. Derfor foreslår vi, at det besluttes, at der maksimalt må være 300 m til det nærmeste grønne område.

Som eksempel herpå er der i Odense en målsætning om maksimalt 300 m til fods til et frit tilgængeligt grønt område, som har en størrelse på minimum 2.000 m² – dog kun 1.000 m² ved særlig tætte, eksisterende byområder. Et andet eksempel er Berlin, hvor det tilstræbes, at der maksimalt er 500 m til fods til et tilgængeligt grønt område på 5.000 m² eller mere (»Oplæg til Grøn Norm 2.0«, Green Cities for a Sustainable Europe, marts 2020, side 18).

Strategi for bevarelse af gamle træer

Træer er små økosystemer. Veterantræer i et naturområde kan betragtes som nøglebiotoper, er hjemsted for en mangfoldighed af arter og for opretholdelse af biodiversiteten og sikrer en naturlig hydrologi omkring træet.

Træer binder CO₂. Forskning viser, at jo større og ældre et træ er, jo mere CO₂ binder det (»Hvor meget CO₂ absorberer et træ?«, ecotree.green). Derudover har træer også en herlighedsværdi og er en del af byens kulturhistorie.

Store træer i byerne er afgørende for, at vi kan finde skyggesteder om sommeren, og er også med til at sænke temperaturerne i vores byer, der efterhånden er ved at blive meget varme om sommeren.

Træer bør ikke fældes. Inden man overvejer fældning, bør man beskære træerne og lade stammerne stå, så de ikke er farlige. Det vil efterlade uvurderlige levesteder i byerne, fordi stammerne ofte står i årtier eller længere og er levested for et væld af organismer. Fældning skal være sidste udkald, for nye træer er mange, mange årtier om at blive værdifulde for biodiversiteten, men er det nødvendigt af f.eks. sikkerhedsmæssige grunde, kan kommunerne eksempelvis beslutte, at et fældet træ erstattes af fire nyplantede træer.

Som det fremgår af Danmarks Naturfredningsforenings hjemmeside, har Frederiksberg Kommune lavet flere tiltag, som beskytter gamle træer og sikrer både en mængde og diversitet af træer, herunder:

- at der ikke må fældes træer over 25 år,
- at der skal kunne ses mindst ét træ fra enhver bolig på Frederiksberg, og
- at der maksimum må være 15 pct. træer af samme art (ud over lindetræer).

(»På Frederiksberg skal alle borgere kunne se et træ fra deres bolig«, Nyhed fra Danmarks Naturfredningsforening).

Frie Grønne foreslår, at der indarbejdes en strategi for bevarelse af gamle træer i byerne i bynaturstrategien.

Lokalplaner

Det er vigtigt, at kommunerne får mulighed for at lave lokale ændringer i samspil med borgerne. For at give kommunerne mere frihed til selv at bestemme, hvordan de skal være med til at opnå mere natur og biodiversitet i byerne, foreslår vi, at kommunerne bliver pålagt at udarbejde en bynaturstrategi for kommunens byer.

I lokalplaner bør der være fokus på, at klimasikring kombineres med biodiversitet, som mange kommuner allerede er i gang med, men i udpræget grad i nye klimasikringstiltag. Det sker bl.a. ved opmagasinerende vandbassiner, nedsivningsmuligheder og åbne vandløb, hvor biodiversiteten tænkes med.

Klimasikring er en tilpasning til de kraftigere nedbørsmængder og vandstrømme, der kommer som resultat af klimaforandringerne. Det er løsninger, som bl.a. skal forhindre oversvømmelser og spildevandsudledninger (»Om klimatilpasning«, Miljøstyrelsen, www.mst.dk).

Frie Grønne foreslår, at det som en del af kommunernes lokalplaner skal indgå, hvorledes biodiversitet kan indregnes som en del af klimasikringen og dermed tælle med i målet om f.eks. 20 pct. natur i byerne.

Frie Grønne foreslår derudover som en del af lokalplanerne, at alle kommuner med større byer på over 10.000 indbyggere skal ansætte en stadsgartner til at sikre, at mængden af bynatur opfyldes.

Et muligt initiativ af kommunerne kunne være at motivere borgere til at få vild natur i deres private haver, som Hjørring Kommune eksempelvis har gjort det, hvor der er mulighed for at få hjælp til at anlægge en vild have.

Skriftlig fremsættelse

Susanne Zimmer (FG):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om mere natur i byerne.

(Beslutningsforslag nr. B <52>)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.